

Meldcode huiselijk geweld en kindermishandeling

September 2020

1. Inhoudsopgave

1. Inhoudsopgave	2
2. Inleiding	3
2.1 Algemene informatie	3
2.2 Wat betekent de meldcode voor medewerkers van de Zonheuvel	3
2.3 Plan van aanpak en tijdpad	3
3. Meldcode met afwegingskader Zonheuvel	4
3.1 Vijf verplichte stappen meldcode	5
4. De vijf stappen nader uitgewerkt	7
Stap 1: In kaart brengen van signalen	7
Stap 2: overleggen met de aandachtsfunctionaris en/of evt. (anoniem) veilig thuis	7
Stap 3: gesprek met ouders/verzorgers/kind	8
Stap 4	8
5 Privacy en dossiervorming	8
5.1 Privacy	8
5.2 Dossiervorming	8
6. Begrippen en definities	9
Bijlage 1 . Signalenkaart	11

2. Inleiding

2.1 Algemene informatie

De meldcode is een stappenplan waarin staat hoe hulpverleners kindermishandeling en huiselijk geweld signaleren en melden. Toegevoegd wordt dat er een afwegingskader in deze meldcode is opgenomen waardoor de beslissing om al dan niet te melden bij Veilig Thuis ondersteund wordt. Bovendien wordt de eigen hulpverlening erin betrokken. Het afwegingskader is landelijk opgesteld en is geldig voor het gehele onderwijsveld (van primair tot hoger- en wetenschappelijk onderwijs).

Deze meldcode is gebaseerd op het basisdocument: 'meldcode huiselijk geweld en kindermishandeling' Ministerie VSW &V en de aanscherping en verbetering meldcode en werkwijze Veilig Thuis (ingangdatum 1-1-2019). Per 1 januari 2019 zijn professionals, vallende onder de Wet 'Verplichte meldcode kindermishandeling en huiselijk geweld', waaronder onderwijsmedewerkers, verplicht te werken met het afwegingskader in stap 4 en 5 van de meldcode. Achtereenvolgens wordt in 2.3 een actie-overzicht besproken en in hoofdstuk 3 de gewijzigde meldcode.

2.2 Wat betekent de meldcode voor medewerkers van de Zonheuvel

Binnen deze vernieuwde aanpak is een van de vijf (verplichte) stappen van de wet Meldcode namelijk stap 2, dat er een deskundige collega of aandachtsfunctionaris wordt geconsulteerd. Dat betekent concreet voor de Zonheuvel dat deze specifieke deskundigheid binnen de Zonheuvel aanwezig moet zijn. Ten tweede betekent het dat medewerkers van de Zonheuvel getraind zullen moeten worden in het gebruiken van het afwegingskader bij stap 4 en 5. In de volgende paragraaf is een overzicht gemaakt van de verschillende acties die in het schooljaar 2020-2021 zullen moeten worden uitgevoerd.

2.3 Plan van aanpak en tijdspad

De Zonheuvel is verplicht om een meldcode vast te stellen met afwegingskader, te implementeren in de organisatie en het gebruik en de kennis hiervan te bevorderen onder hun werknemers.

Actie	Inhoud	Datum	Wie
Informerende ouders via de nieuwsbrief en medewerkers via de nieuwsbrief over de nieuwe meldcode	Uitleg van de vijf stappen van de meldcode en het afwegingskader. Vermelden meldcode op de website/schoolapp. Vermelden meldcode in de schoolgids vanaf 2021-2022	November 2020	Leerlingadministratie Directeur Aandachtsfunctionaris Directeur Directeur

Uitleg meldcode (nieuwe) medewerkers	De meldcode wordt uitgelegd bij (nieuwe) medewerkers (die starten bij de Zonheuvel).	Teamoverleg 29 oktober 2020 Bij aanvang van hun aanstelling bij de Zonheuvel.	Aandachtsfunctionaris Directeur Aandachtsfunctionaris
Training en scholing en bijhouden kennis	Jaarlijks wordt de meldcode besproken in een teamoverleg. Op verzoek van de medewerkers kan een training worden aangeboden	Jaarlijks in november Nader te bepalen	Aandachtsfunctionaris Directeur Directeur
Zicht houden op effect van de meldcode	In het maandelijks overleg tussen het smt en aandachtsfunctionaris / ib-er de meldcode een vast onderdeel van het gesprek. Indien er sprake is van een situatie van kindermishandeling of huiselijk geweld wordt de directeur op de hoogte gebracht.	Maandelijks	SMT Aandachtsfunctionaris

3. Meldcode met afwegingskader Zonheuvel

De Zonheuvel is verantwoordelijk voor goed onderwijs aan haar leerlingen en deze verantwoordelijkheid is ook aan de orde in geval van een leerling die (vermoedelijk) te maken heeft met huiselijk geweld of kindermishandeling; Van de medewerkers van de Zonheuvel wordt op basis van deze verantwoordelijkheid verwacht dat zij in alle contacten met leerlingen attent zijn op signalen die kunnen duiden op huiselijk geweld of kindermishandeling en dat zij effectief reageren op deze signalen.

De Zonheuvel heeft een Meldcode vastgesteld zodat de medewerkers weten welke stappen van hen worden verwacht bij signalen van huiselijk geweld of kindermishandeling. In deze Meldcode is vastgelegd op welke wijze de Zonheuvel de medewerkers bij deze stappen ondersteunt.

Onder *huiselijk geweld* wordt verstaan: lichamelijk, geestelijk of seksueel geweld of bedreiging daarmee door iemand uit de huiselijke kring. Waarbij onder geweld wordt verstaan: de fysieke, seksuele, psychische of economische aantasting van de persoonlijke integriteit van het slachtoffer.

Onder *kindermishandeling* wordt verstaan: elke vorm van een voor een minderjarige bedreigende of gewelddadige interactie van fysieke, psychische of seksuele aard, die de ouders of andere personen ten opzicht van de minderjarige in een relatie van afhankelijkheid of van onvrijheid staat, actief of passief opdringen, waardoor ernstige schade wordt berokkend, of dreigt te worden berokkend aan de minderjarige

in de vorm van fysiek of psychisch letsel. Daaronder is ook begrepen eerge relateerd geweld, huwelijksdwang, vrouwelijke genitale verminking en het als minderjarige getuige zijn van huiselijk geweld tussen ouders en/of andere huisgenoten.

De Meldcode geldt voor alle medewerkers die voor de Zonheuvel werkzaam zijn en die in dit verband met leerlingen van de organisatie zorg, begeleiding of onderwijs bieden.

De taak van aandachtsfunctionaris wordt vervuld door de intern begeleider van de Zonheuvel. De intern begeleider ondersteunt de medewerker van de Zonheuvel bij het doorlopen van de vijf verplichte stappen en de weging van het afwegingskader in stap 4 en 5.

3.1 Vijf verplichte stappen meldcode

Aanvullend

- Bij stap 2 wordt de Aandachtsfunctionaris ingeschakeld en wordt melding gemaakt van de situatie bij de directeur.
- De kindcheck (zie begrippen) valt onder stap 1 van de meldcode en is aan de orde wanneer een volwassene of adolescent in een situatie verkeren die minderjarige kinderen (ernstige) schade kan berokkenen. Er moet in dat geval onderzocht worden in een gesprek met ouders/verzorgers of er (nog meer) kinderen bij ouders/verzorgers wonen en wie er voor hen zorgen. Op basis van deze informatie wordt besloten of er verdere actie ondernomen moet worden door de verdere stappen van de meldcode te zetten. Zie ook www.augeo.nl.
- In stap 5 worden twee beslissingen genomen: het beslissen of een melding bij Veilig Thuis noodzakelijk is en, vervolgens het beslissen of het zelf bieden of organiseren van hulp mogelijk is. Het is van belang dat in stap 5 beide beslissingen en in de genoemde volgorde worden genomen. De betrokken persoon in het onderwijs/de leerplichtambtenaar (dit kan de Aandachtsfunctionaris zijn) vraagt zich op basis van signalen en het gesprek met ouders af of melden noodzakelijk is aan de hand van vijf afwegingsvragen.

- Vervolgens besluit deze of het bieden of organiseren van hulp tot de mogelijkheden van zowel de school/leerplichtambtenaar als de betrokkenen (ouders/verzorgers) behoort. Als melden volgens het afwegingskader noodzakelijk is, moet de tweede beslissingsvraag over eventuele hulp in overleg met betrokkenen en Veilig Thuis beantwoord worden. Melden is niet verplicht en kan ook anoniem.
- Vanaf stap 4 wordt het hiernavolgende, landelijk vastgestelde afwegingskader gebruikt.

1. Vermoeden wegen

Ik heb de stappen 1 t/m 3 van de Meldcode doorlopen en

A: op basis van deze doorlopen stappen is er geen actie nodig: dossier vastleggen en sluiten

B: ik heb een sterk vermoeden van huiselijk geweld en/of kindermishandeling

(het bevoegd gezag van mijn school is op de hoogte (in geval het vermoeden door schoolmedewerker wordt geconstateerd). Ga verder naar afweging 2.

2. Veiligheid

Op basis van de stappen 1 t/m 4 van de Meldcode schatten wij als school (functionarissen en bevoegd gezag)/leerplicht in dat er sprake is van acute en/of structurele onveiligheid:

A: NEE -> ga verder naar afweging 3

B: JA of twijfel -> direct (telefonisch) (anoniem) melding doen bij Veilig Thuis. De afwegingen hierna worden met Veilig Thuis doorlopen.

3. Hulp

Ben ik, of iemand anders in mijn school¹ of een ketenpartner² /ben ik als leerplichtambtenaar in staat om effectieve hulp te bieden of te organiseren en kan de dreiging voor mogelijk huiselijk geweld of kindermishandeling afgewend worden?

A: NEE -> melden bij Veilig Thuis, die binnen 5 werkdagen een besluit neemt en terugkoppelt naar de melder

B: JA -> ga verder met afweging 4

4. Hulp

Aanvaarden de betrokkenen de hulp zoals in afweging 3 is georganiseerd en zijn zij bereid zich actief in te zetten?

A: NEE -> melden bij Veilig Thuis

B: JA -> hulp in gang zetten, termijn afspreken waarop effect meetbaar of merkbaar moet zijn.

Zo concreet mogelijk maken en documenteren. Spreek af wie welke rol heeft en benoem casemanager. Spreek af welke taken alle betrokkenen en specifiek de casemanager heeft, zodat de verwachtingen voor iedereen helder zijn. Leg vast, voer uit en ga verder met afweging 5.

5. Resultaat

Leidt de hulp binnen de afgesproken termijn tot de afgesproken resultaten ten aanzien van de veiligheid, het welzijn en/of het herstel van de direct betrokkenen?

A: NEE -> melden bij Veilig Thuis

B: JA -> hulp afsluiten met vastgelegde afspraken over het monitoren³ van de veiligheid van alle betrokkenen.

In hoofdstuk 4 worden de verschillende begrippen en definities nader uitgewerkt

4. De vijf stappen nader uitgewerkt

Stap 1: In kaart brengen van signalen

Signaleren van belemmeringen in de ontwikkeling van een kind en dit met ouders bespreken vormt een belangrijk onderdeel van de beroepshouding van leerkrachten, intern begeleiders en de aandachtsfunctionaris. Deze beroepshouding wordt in elk contact met de leerling en de ouders verondersteld. Aan het in kaart brengen van de signalen gaat vaak een 'niet pluis' gevoel vooraf. De waargenomen signalen en eventueel van ouders verkregen informatie vormen de basis voor verdere actie. Wat de achterliggende oorzaak is van signalen, is lang niet altijd meteen duidelijk: veel signalen kunnen wijzen op kindermishandeling, maar ook te maken hebben met andere zaken. Als de school met ouders in gesprek gaat over de signalen en de thuissituatie en als zij met elkaar informatie uitwisselen over de ontwikkeling van het kind, dan draagt dat bij aan verheldering, ontkrachting of bevestiging van zorgen. Later gaat het gesprek met ouders over te zetten vervolgstappen en uit te voeren acties.

- In kaart brengen betekent: beschrijven wat u ziet en hoort. Kijk ook naar de risico- en beschermende factoren (alles wat van invloed is op het welzijn en de gezondheid van de leerling. Beschrijf de signalen objectief. Trek niet te snel conclusies en ga niet interpreteren. Breng de signalen die een vermoeden van huiselijk geweld of kindermishandeling bevestigen of ontcrachten in kaart en leg deze vast. Leg ook de contacten over de signalen vast, evenals de stappen die worden gezet en de besluiten die worden genomen.
- Maak gebruik van het signaleringsinstrument in bijlage 1.
- Voer de kindcheck uit.

Belangrijk: wijzen de signalen overduidelijk op een acuut onveilige situatie? Neem contact op met de directeur. De directeur neemt direct contact op met de politie nog voor stap 2.

Het bevoegd gezag (bestuur en directie) moet altijd op de hoogte zijn van een melding binnen de Meldcode.

Tips:

Bij dreiging van eengerelateerd geweld vrijwel in alle gevallen contact opnemen met Veilig Thuis. Objectief beschrijven: (naam) ziet wit, heeft wallen onder de ogen enz.
Eigen deskundigheid staat voorop.

Stap 2: overleggen met de aandachtsfunctionaris en/of evt. (anoniem) veilig thuis

De medewerker bespreekt de waargenomen signalen met de aandachtsfunctionaris. Eventueel kunnen collega's en het ondersteuningsteam geraadpleegd worden. De aandachtsfunctionaris kan zo nodig de jeugdverpleegkundige, jeugdarts of schoolmaatschappelijk werker consulteren. Ook kan de aandachtsfunctionaris bij vermoedens van huiselijk geweld of kindermishandeling (anoniem) advies vragen bij Veilig Thuis.

Stap 3: gesprek met ouders/verzorgers/kind

De volgende stap is de signalen, het ingewonnen advies bij de aandachtsfunctionaris, de collega's en de informatie uit het gesprek met de ouders te bespreken met de aandachtsfunctionaris (ondersteuningsteam). Daarbij kunnen de ouders eventueel aanwezig zijn. De aard en de ernst van de signalen en het risico op kindermishandeling of huiselijk geweld worden daarin multidisciplinair afgewogen. De expertise van de partners wordt gebundeld en optimaal benut. Vervolgens wordt er een afgestemde aanpak vastgesteld en uitgevoerd, gericht op de veiligheid van het kind en de ondersteuning van de ouders en de medewerker.

Stap 4

Het ondersteuningsteam organiseert (zo mogelijk) de noodzakelijke hulp aan kind en ouders en geeft handelingsadviezen aan de medewerker. Daarnaast wordt er overlegd óf en zo ja wie er een melding doet bij Veilig Thuis. Met Veilig Thuis wordt besproken wat het ondersteuningsteam na de melding, binnen de grenzen van de gebruikelijke werkzaamheden, zelf nog kan doen om de leerling en zijn gezinsleden tegen het risico op huiselijk geweld of op mishandeling te beschermen. In het ondersteuningsteam is afgesproken wie de ouders informeert over de uitkomsten van de bespreking en de eventuele melding bij Veilig Thuis. Uitwerking van de vijf afwegingsvragen en beslissingen in stappen 4 en 5 van de meldcode voor het Onderwijs en Leerplicht. Beide beslissingen moeten in de genoemde volgorde worden genomen. De betrokken persoon in het onderwijs/de leerplichtambtenaar (dit kan de aandachtsfunctionaris zijn) vraagt zich op basis van signalen en het gesprek met ouders af of melden noodzakelijk is aan de hand van vijf afwegingsvragen. Vervolgens besluit deze of het bieden of organiseren van hulp tot de mogelijkheden van zowel de school/leerplichtambtenaar als de betrokkenen (ouders/verzorgers) behoort. Als melden volgens het afwegingskader noodzakelijk is, moet de tweede beslissingsvraag over eventuele hulp in overleg met betrokkenen en Veilig Thuis beantwoord worden. Melden is niet verplicht en kan ook anoniem.

5. Privacy en dossiervorming

5.1 Privacy

Op 25 mei 2018 is de nieuwe privacywetgeving (AVG) van kracht geworden. De AVG is een algemeen kader dat niet inspeelt op specifieke situaties, zoals een vermoeden van kindermishandeling. Daarom geldt als algemene regel dat een specifieke wet voor een bepaalde sector prevaleert boven de algemene norm van de AVG. Dat geldt dus bijvoorbeeld voor de Wetten PO, VO, Leerplichtwet etc. De wet Meldcode gaat dus ook voor de AVG. Het recht om dossier aan te maken en te melden bij Veilig Thuis is dus onverminderd van toepassing.

5.2 Dossiervorming

De aandachtsfunctionaris op de locatie is verantwoordelijk voor het vormen van een digitaal, goed beveiligd dossier. Onderstaand overzicht geeft aan welke informatie bij elke stap wordt vastgelegd:

Stap 1	Een zo feitelijk mogelijke beschrijving van de signalen waardoor het vermoeden van huiselijk geweld of kindermishandeling ontstaat. Wanneer er sprake is van hypothesen wordt dat expliciet gemeld.
--------	---

Stap 2	Wie er om advies is gevraagd en door wie. Hoe het advies luidt. Waarom eventueel wordt afgewezen van de adviezen.
Stap 3	Met wie er een gesprek is gevoerd over de signalen en door wie. De reactie van de leerling en/of de ouder(s)/verzorger(s). De afspraken die zijn gemaakt over een eventueel vervolg en indien al een melding is aangekondigd de reactie op deze melding. Als bij wijze van uitzondering is besloten om geen contact over de signalen te hebben, voeg dan de redenen voor dit besluit toe.
Stap 4/5	De weging die wordt gemaakt op basis van de beschikbare informatie. Het eventuele besluit het dossier te sluiten. De afweging omtrent acute of structurele onveiligheid. Het besluit over een eventuele directe melding vanwege acute onveiligheid. De afweging omtrent het al dan niet kunnen bieden van effectieve hulp. De beschrijving van de hulp. De taken van betrokkenen. Het al dan niet aanvaarden door betrokkenen van de hulp en een actieve inzet. De wijze waarop eventuele hulp in gang gezet wordt, door wie en/of bij wie. Afspraken over de termijn en het resultaat. Een eventuele melding bij Veilig Thuis.
Nazorg	Afspraken over de wijze waarop de nazorg is georganiseerd en door wie die gedaan wordt.

6. Begrippen en definities

Bestuur	Bestuurder van de Oorsprong
Directeur	De directeur van de Zonheuvel
Medewerker	De medewerker in dienst bij de Oorsprong en die in dienstverband aan leerlingen op school zorg, begeleiding of een andere wijze van ondersteuning biedt.
Aandachtsfunctionaris	Medewerker die binnen een organisatie verantwoordelijk is voor alle zaken die betrekking hebben op huiselijk geweld en kindermishandeling.
Ouders/verzorgers	Gezaghebbende ouder, adoptie ouder, stiefouder of een ander die een jeugdige als behorend tot zijn gezin verzorgt en opvoedt, niet zijnde een pleegouder
Kindermishandeling:	De definitie van kindermishandeling is opgenomen in artikel 1.1 van de Jeugdwet. De omschrijving luidt: “elke vorm van voor een minderjarige bedreigende of gewelddadige interactie van fysieke, psychische of seksuele aard, die de ouders of andere personen ten opzichte van wie de minderjarige in een relatie van afhankelijkheid of van onvrijheid staat, actief of passief opdringen, waardoor ernstige schade wordt berokkend of dreigt te worden berokkend aan de minderjarige in de vorm van fysiek of psychisch letsel”.
Huiselijk geweld	De omschrijving van huiselijk geweld is: geweld dat wordt gepleegd door iemand uit de huiselijke kring van het slachtoffer, dat wil zeggen (ex-)partners, gezinsleden, familieleden of mantelzorgers. Het kan daarbij gaan om lichamelijk geweld (slaan, schoppen, door elkaar

schudden e.d.), psychisch geweld (uitschelden, treiteren, kleineren, bedreigen, stalken), seksueel geweld, verwaarlozing, schending van rechten, opsluiting en belaging.

Vrouwelijke genitale verminking

Vrouwelijke genitale verminking (VGV) ofwel meisjesbesnijdenis is het deels of compleet verwijderen van het vrouwelijke geslachtsdeel alsmede elke verwonding aan het vrouwelijk geslachtsdeel om culturele, religieuze of andere niet-therapeutische redenen.

Kindcheck

De kindcheck wil zeggen dat professionals die contacten hebben met volwassen cliënten in sommige gevallen moeten na gaan of de cliënt kinderen heeft die van hem afhankelijk zijn. Deze kindcheck is aan de orde als de professional meent dat er, vanwege de medische conditie of andere omstandigheden waarin de volwassen cliënt verkeert, risico's zijn op een ernstige bedreiging van de veiligheid of de ontwikkeling van de kinderen die van de cliënt afhankelijk zijn. Heeft de cliënt inderdaad minderjarige kinderen en is de situatie van de cliënt risicovol voor de kinderen, dan zet de professional op basis van de 'oudersignalen' de stappen van de meldcode.

Bijlage 1 . Signalenkaart

<https://signalenkaart.nl/>

Bekijk de signalen voor:
Signalen 0 tot 4 jaar
Signalen 4 tot 12 jaar
Signalen 12 tot 18 jaar
Signalen Volwassenen
Signalen Loverboys
Signalen Ontspoorde Zorg
Signalen Mensenhandel
Signalen Schadelijke Traditionele Praktijken
Signalen Dierenmishandeling
Iets doen met de signalen

Signalenkaart

Huiselijk geweld en kindermishandeling

Handreiking om zo vroeg mogelijk te signaleren

Signalenkaart

Signalen van huiselijk geweld worden soms over het hoofd gezien. Daarom heeft Kadera de signalenkaart ontwikkeld. Deze bevat signalen die kunnen gelden voor het slachtoffer en de pleger en kunnen wijzen op huiselijk geweld.

In 2019 is de Signalenkaart Huiselijk Geweld en Kindermishandeling geactualiseerd en doorontwikkeld. De verbeterde meldcode is aan de signalenkaart toegevoegd, zodat gebruikers het afwegingskader en de mogelijkheden om een melding te doen, in een oogopslag kunnen bekijken.

De papieren signalenkaart Huiselijk Geweld en Kindermishandeling is te bestellen via info@kadera.nl voor € 7,50 plus verzendkosten. Voor grote bestellingen kunt u een offerte opvragen.

Meer informatie over Kadera vindt u op www.kadera.nl

Signalen 4 tot 12 jaar

Hieronder kunt u de signalen aanvinken die u waarneemt bij het slachtoffer en de pleger. Als u onderaan de tekst op volgende klikt, kunt u de risicofactoren voor de gehele casus aanvinken.

Slachtoffer

- Misdraagt zich (diefstal, brandstichting, vandalisme)
- Gebruikt alcohol en/of drugs
- Heeft regelmatig buikpijn, hoofdpijn of last van flauwvallen
- Gedraagt zich niet naar zijn leeftijd, is niet zindelijk op de leeftijd dat het hoort of heeft een terugval in gedrag
- Laat afwijkend spel zien
- Neemt geen vriendjes mee naar huis
- Blijft rondhangen na schooltijd en / of is heel vroeg op school, komt regelmatig te laat
- Presteert op school onder het eigen kunnen of er is een plotselinge terugval in prestaties
- Gedraagt zich overdreven aangepast en afhankelijk of rebelleert
- Is wantrouwend, houdt afstand of maakt geen oogcontact
- Is agressief richting zichzelf, anderen en/of omgeving
- Is bang om alleen te zijn of heeft angst voor bepaalde mensen of plekken
- Vertoont plotselinge gedragsverandering in contact met ouders/verzorgers
- Heeft angst voor lichamelijk contact of is juist overdreven gericht op lichamelijk contact
- Heeft een negatief beeld van zichzelf en de omgeving
- Gedraagt zich passief en apathisch of juist heel druk
- Heeft een vertraagde ontwikkeling of stoornissen (spraak, motoriek, groeiachterstand)
- Vertoont angst voor lichamelijk onderzoek
- Is vaak ziek of ziektes herstellen slecht

De signalenkaart kan worden ingevuld en daarna als pdf worden opgeslagen!